

ALUEELLINEN LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMA

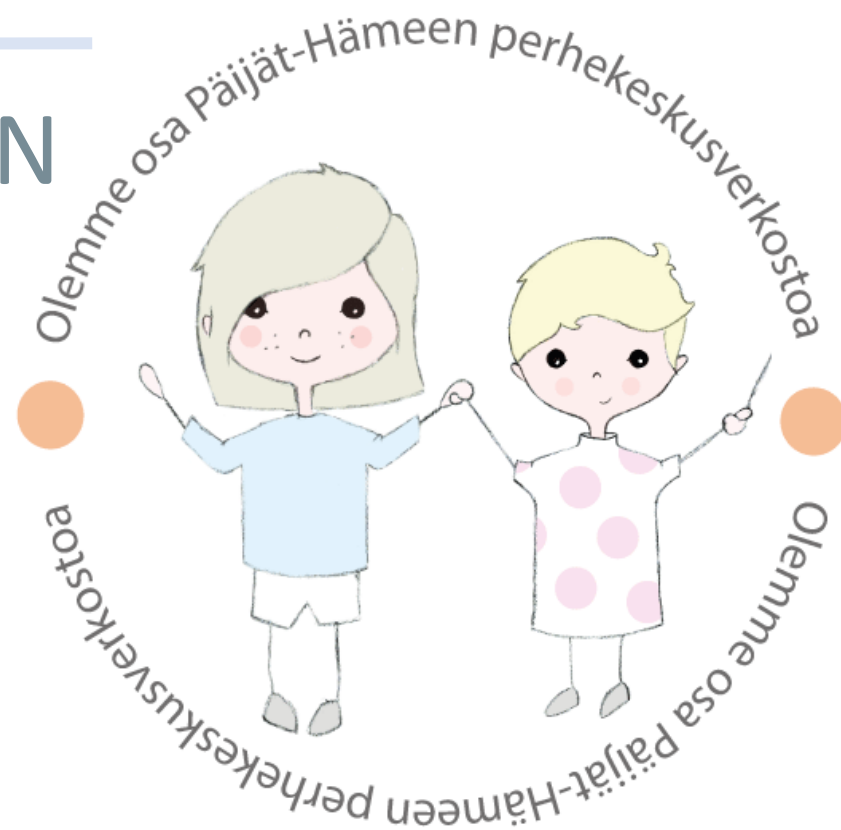
2022–2025, toteuma v. 2022

Asikkala
Hartola
Heinola

Hollola
Iitti
Kärkölä

Lahti
Myrskylä
Orimattila

Padasjoki
Pukkila
Sysmä

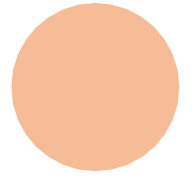
Sosiaalialan osaamiskeskus
Verso -liikelaitos

päijät sote

Päijät-Hämeen
sivistyspalveluiden
seudullinen kehittäminen

sisältö 1/2

1	LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMAN KÄRJET.....	3
2	RAPORTOINTI v. 2022.....	4
3	HYVINVOINNIN TILA V. 2022.....	5
4	KÄRKI 1. - OSALLISUUS JA YHTEISÖLLISYYS	7
6	KÄRKI 2. - MIELEN HYVINVOINTI	11
7	KÄRKI 3. - ARJEN TURVALLISUUS	14
8	KÄRKI 4. - TERVEELLISET ELINTAVAT	18
9	LÄPILEIKKAAVAT TOIMINTAPERIAATTEET.....	22
10	PALVELUJA LAPSIPERHEILLE.....	23
11	HYÖDYLLISIÄ LINKKEJÄ	24

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman kärjet

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Osallisuus ymmärretään koko elämää koskevana käsitteenä, johon kuuluu osallistumisen ja mielipiteen ilmaisun lisäksi oman elämän hallinta ja yhteisöllisyys.

Mielen hyvinvointi

Lasten ja nuorten mielen hyvinvointia ylläpitää perheen toimiva arki ja sujuvat peruspalvelut. Tukea saadaan matalalla kynnyksellä varhaisessa vaiheessa.

Arjen turvallisuus

Välittävät ja läsnäolevat aikuiset turvallisissa ja terveellisissä ympäristöissä tukevat lasten ja nuorten hyvää arkea.

Terveelliset elintavat

Jokaisella lapsella, nuorella ja perheellä on keinoja, taitoja ja tietoa tehdä terveellisiä ja kestäviä valintoja arjessaan.

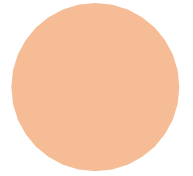
Läpileikkaavat toimintaperiaatteet:

YHDENVERTAISUUS - KUMPPANUUS - OIKEA-AIKAISUUS

**Lapsen oikeuksiin
ja tietoon perustuva
toimintakulttuuri.**

Raportointi v. 2022

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on lastensuojelulain mukainen asiakirja, jolla ohjataan lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tehtävää yhteistä työtä alueellamme. Läpileikkaavina periaatteina ovat yhdenvertaisuus, kumppanuus ja oikea-aikaisuus.

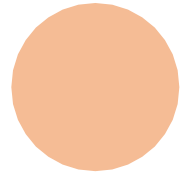
Kumppanuudella tarkoitamme luottamukseen ja toisen kunnioittamiseen perustuvaa yhteistyötä, avointa viestintää ja yhdessä oppimista. Yhteisesti jaetuilla kärjillä ja toimintaperiaatteilla **vahvistamme lapsen oikeuksiin ja tietoon perustuvan toimintakulttuurin toteutumista alueellamme.**

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman kärjet ovat osallisuus ja yhteisöllisyys, mielen hyvinvointi, arjen turvallisuus ja terveelliset elintavat.

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän yhtymäkokous on joulukuussa 2021 hyväksynyt alueellisen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman vuosille 2022 – 2025. Alueellinen Lape-yhteistyöryhmä seuraa suunnitelman tavoitteiden toteutumista ja raportoi lasten ja nuorten hyvinvoinnin kehittymisestä ja suunnitelman toteutumisesta vuosittain kunnille ja hyvinvointialueella.

Tähän raporttiin on kirjattu tavoitteiden alla olevien toimenpiteiden toteutuminen. Alueellisen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toteutumisen raportti on liitteenä hyvinvointialueen HYTE-raportissa.

Hyvinvoinnin tila v. 2022

Lasten ja nuorten hyvinvointia kuvaavaa seurantatietoa on saatavilla runsaasti niin kansallisella kuin paikallisellakin tasolla. Esimerkiksi Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen ylläpitämä Tilasto ja indikaattoripankki [Sotkanet.fi](https://sotkanet.fi) sekä [Kouluterveyskysely](https://kouluterveyskysely.fi) tarjoavat runsaasti ajantasaista tietoa lasten ja nuorten hyvinvoinnin tilasta. Vuoden 2022 raportoinnissa ei ole käytettävissä kouluterveyskyselyn tuloksia. Kouluterveyskysely tehdään keväällä 2023. Yksittäiset tilastot ja indikaattorit eivät anna täysin yksiselitteistä kuvaa esimerkiksi palvelujen toimivuudesta tai toimimattomuudesta. Hyvinvointiin liittyvät ilmiöt ovat moninaisia ja kompleksisia, jolloin suoraviivaisten tulkintojen sijaan kaivataan monialaista vuoropuhelua ja yhteistä asettumista tiedon äärelle. Keskustelua on käyty säännöllisesti kokoontuvassa maakunnallisessa Lape-yhteistyöryhmässä, perhekeskusverkostossa, sekä kuntien Lape-ryhmissä.

Päijät-Hämeen lasten ja nuorten hyvinvoinnin tilaa kuvaavia tilastoja ja tunnuslukuja tarkasteltaessa on noussut esiin yhteisesti jaettuna huolenaiheena lasten ja nuorten mielenterveyden haasteet. Ne ovat kasvaneet merkittävästi muutaman viime vuoden aikana ja osaksi kasvuun on vaikuttanut koronapandemia. Lapsilla ja nuorilla on ahdistuneisuuden ja masentuneisuuden oireita, nuorilla myös syömishäiriöitä ja itsetuhoisuutta. Näiden haasteiden lisääntyminen näkyy esim. koulu- ja opiskeluterveydenhoitajien mielenterveysperusteisissa käyntimäärissä, sekä palvelupyyntöjen määrän voimakkaassa kasvussa alaikäisten mielenterveys- ja perheneuvolapalveluissa. Pienemmillä lapsilla neuropsykiatristen oireiden tuomat haasteet ovat lisääntyneet. Lapsiperheiden kotipalvelun kysyntä on aaltoilevaa, mutta syksystä 2022 alkaen kysynnässä on ollut tasaista kasvua. Jonojen välttämiseksi ja palvelun tarjoamisen viiveen poistamiseksi on kotipalvelun resurssia lisätty.

Lastensuojeluilmoitusten ja –hakemusten määrä kasvoi noin 6 % vuonna 2022 verrattuna vuoteen 2021. Tehtyjen havaintojen perusteella lastensuojeluilmoituksista nousevat perheiden tilanteet ovat vaikeutuneet ja pääsy muiden palvelujen piiriin on haasteellista. Lastensuojeluilmoitusten ensisijaisina syykoodeina ovat kasvatuksesta vastaavan päihteiden käyttö ja psyykinen terveydentila, lapsen kasvuympäristö, sekä lapsen käyttäytyminen.

Vuonna 2022 on lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin vahvistamista tehty tiiviissä yhteistyössä hyvinvointiyhtymän (nyk. hyvinvointialue), kuntien, järjestöjen ja seurakuntien kanssa Lape- hengen mukaisesti. Merkittävänä apuna ja tukena on ollut useat tulevaisuuden sote-keskushankkeen kehittäjä- asiantuntijat.

Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen kehittämisen toimenpideohjelma valmistuu toukokuussa 2023. Se perustuu v. 2022 tehtyyn ulkoiseen arviointiin. Toimenpideohjelman avulla mm. selkiytetään hoidon porrastusta, sekä hoito- ja palveluketjuja.

Lisätietoa lasten ja nuorten hyvinvoinnista

[Sotkanet.fi](https://www.sotkanet.fi)

[Kouluterveyskysely](#)

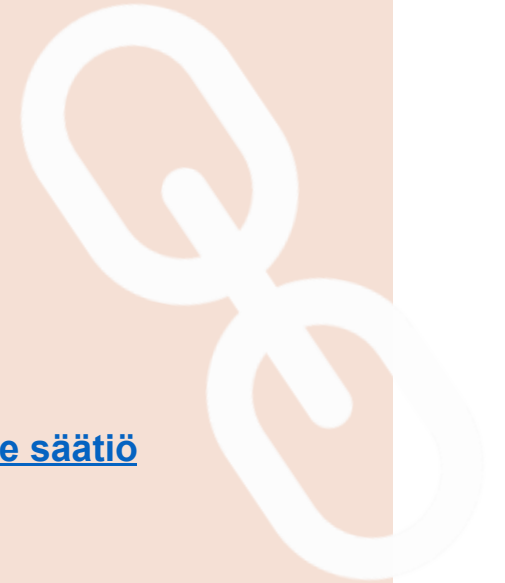
[OPA-tiedonkeruu](#)

[Nuorisobarometri](#)

[FinLapset](#)

[TEAvisari](#)

[Syrjäytymisen dynamiikka - Me säätiö](#)

OSALLISUUS JA YHTEISÖLLISYYS

"Osallisuus ymmärretään koko elämää koskevana käsitteenä, johon kuuluu osallistumisen ja mielipiteen ilmaisun lisäksi oman elämän hallinta ja yhteisöllisyys."

Näin teimme v. 2022

1/3

Tavoite - Nuorten kiinnittyminen koulutukseen, työhön ja yhteisöihin vahvistuu.

Toimenpide A) Toteutamme oppivelvollisuuden laajenemisen alueella hyvin.

- Käsitelty säännöllisesti
- Toteutunut hyvin
- Nuoria saatu sijoitettua hyvin oppilaitoksiin

Vastuu: Seudullinen sivistystoimenjohtajien ryhmä

Toimenpide B) Varmistamme erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten osallisuuden yksilöllisen ja yhteisöllisen tuen keinoin.

- Lapsiperhepalvelut ja vammaispalvelut osallistunut työryhmään, jonka tarkoituksena kehittää erityistä tukea tarvitsevien lasten oikeuksia sekä erityislapsiperheiden hyvinvointia
- Opiskeluhoitoryhmien sekä opiskeluhooll on ohjausryhmien työn ja tehtävien yhtenäistäminen eri kunnissa ja hyvinvointialueella

Vastuu: LAPE-yhteistyöryhmä / Alueellinen opiskeluhoollon yhteistyöryhmä (OOOT)

Toimenpide C) Varmistamme myös haja-asutusalueiden lasten ja nuorten mahdollisuudet osallisuuteen.

- Harrastamisen Suomen malli ja siihen liittyvät kuljetusjärjestelyt
- Jalkautuva toiminta
- Lapsiparlamentit ja nuorisovaltuustot
- Digitaaliset työskentelytavat

Vastuu: Kuntien LAPE-ryhmät

Näin teimme v. 2022

2/3

Tavoite - Lapset, nuoret ja perheet ajatuksineen ja kokemuksineen tulevat kuulluksi ja nähdyksi.

Toimenpide A) Kehitämme ja toimimme yhdessä lasten, nuorten ja perheiden kanssa arvostavalla työtöteella.

- Pyrkimys osallistavaan päätöksentekokulttuuriin – kuntien asukkaiden tosiasiallinen osallistuminen vähäistä
- Päivittäisten vuorovaikutteisten kohtaamisten merkitys

Vastuu: Kuntien LAPE-ryhmät

Toimenpide B) Mahdollistamme lasten, nuorten ja perheiden arkiympäristöissä monipuolisia matalan kynnyksen keinoja osallistua ja tulla kuulluksi.

- Nuorisovaltuustot maakunnassa ja hyvinvointialueella
- Vanhempaintoimikunnat
- Oppilaskunnat
- Kyselyt
- SKY-hankkeen kautta skidialogit laajenemassa maakuntaan

Vastuu: Kuntien LAPE-ryhmät

Toimenpide C) Otamme lapset ja nuoret päätöksen teossa aidosti huomioon.

- Lapset ja nuoret kunnissa mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa toimintaa
- Toiveita kartoitetaan esimerkiksi lapsiparlamenttien ja nuorisovaltuustojen kautta

Vastuu: LAPE-yhteistyöryhmä

Näin teimme v. 2022

3/3

Tavoite - Nuorten kiinnittyminen koulutukseen, työhön ja yhteisöihin vahvistuu.

Toimenpide A) Yksinäisyyden kokemuksiin ja kuulumattomuuden tunteisiin lapsille, nuorille ja perheille on tarjolla vertaisyhteisöjen ja ammattilaisten tukea ja apua.

- Lapsille ja nuorille vertaisryhmä- ja ryhmäytymistoimintaa sekä tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelua
- Kohtaamispaikkatoiminta
- Ammattilaisten tarjoama tuki

Vastuu: Perhekeskusverkosto ja sen kohtaamispaikat

Toimenpide B) Varmistamme, että jokaisella on mahdollisuus löytää kavereita.

Tunne-, vuorovaikutus- ja kaveritaitoihin sekä ryhmäytymiseen liittyvät menetelmät käytössä mm. PIKI-toimintamalli, KiVa koulu, Verso-ohjelma

Vastuu: Perhekeskusverkoston kaikki toimijat

Toimenpide C) Tarjoamme mahdollisuuksia ilmaisiin harrastuksiin.

- Harrastamisen Suomen malli
- Kuntien tilat laajasti harrastustoimintaan käytössä maksutta

Vastuu: Kunnat

MIELLEN HYVINVOINTI

"Lasten ja nuorten mielen
hyvinvointia ylläpitää
perheen toimiva
arki ja sujuvat peruspalvelut.
Tukea saadaan matalalla
kynnyksellä varhaisessa
vaiheessa."

Näin teimme v. 2022

1/2

Tavoite - Jokainen lapsi ja nuori tulee kohdatuksi ja läheltä löytyy turvallinen ja luotettava aikuinen, jonka puoleen voi kääntyä.

Toimenpide A) Lasten, nuorten ja perheiden kasvuympäristöissä tervehdimme jokaista ja kaikki tulevat kohdatuksi arjessa.

Kohtaamistaitojen tärkeyttä ylläpidetty keskusteluissa ja vahvistettu erilaisin menetelmin

Vastuu: Perhekeskusverkoston kaikki toimijat

Toimenpide B) Vahvistamme lapsia ja nuoria arjessaan kohtaavien ammattilaisten kohtaamistaitoja.

- Tunnetaitokoulutukset ammattilaisille
- Kohtaamistaitoluento maakunnallisessa lape-seminaarissa
- SKY-hankkeessa pidetty tunne- ja vuorovaikutustaitojen koulutukset opetusalan ammattilaisille

Vastuu: LAPE-yhteistyöryhmä

Toimenpide C) Tarjoamme tukea vanhemmille varhaisessa vaiheessa.

Ryhmätoimintaa ja tukea eri vanhemmuuden elämänkaaren ja lapsen elämänkaaren vaiheisiin

Vastuu: Perhekeskusverkosto

Näin teimme v. 2022

2/2

Tavoite - Alueella on saatavilla riittävästi ennalta ehkäisevää tukea, matalan kynnyksen palveluita ja toimiva polku vahvemman tuen piiriin.

Toimenpide A) Varmistamme mielen hyvinvointia ylläpitävien palveluiden ja tuen monikanavaisen (sis. sähköiset palvelut) saatavuuden.

- Alueelliset mielenterveystalon koordinaattorit
- Yhdessä mielessä –hanke
- Lasten ja Nuorten mielenterveyspalveluiden ulkoisen arvioinnin toimenpideohjelma
- Onks tää normaalia –chat

Vastuu: Hyvinvointialue

Toimenpide B) Luomme arjen nepsy -tuen mallin ja varmistamme vanhemmuuden tuen varhaisessa vaiheessa.

Tulevaisuuden sote-keskus – hankkeesta kehittäjäresurssi nepsy-palvelupolun työstämiseen, yhteiskehittäminen esihenkilöiden ja henkilöstön kanssa aloitettu

Vastuu: Perhekeskuksen johtotiimi

Toimenpide C) Lisäämme tietoa ahdistuneisuuden ja psyykkisten oireiden tunnistamiseksi.

- Interventiokoordinaattori kehittämistyö Tulevaisuuden Sote-keskus -hankkeesta
- Lapsiperhepalveluiden ja kuntoutuksen yhteinen Lapsi- ja perhekeskeinen monitoimijainen asiakastyö – koulutus

Vastuu: LAPE-yhteistyöryhmä

ARJEN TURVALLISUUS

" Välittävät ja läsnäolevat aikuiset turvallisissa ja terveellisissä ympäristöissä tukevat lasten ja nuorten hyvää arkea."

Näin teimme v. 2022

1/3

Tavoite - Jokaisella lapsella ja nuorella on turvallinen kasvuympäristö, jossa ketään ei kiusata.

Toimenpide A) Varmistamme kiusaamista ehkäisevän toiminnan jatkuvuuden varhaiskasvatuksesta kouluun.

Tunne-, vuorovaikutus ja kaveritaitojen menetelmät laajasti käytössä

Vastuu: Kuntien LAPE-ryhmät

Toimenpide B) Tuemme ja rohkaisemme lasten ja nuorten omaa yhteisöllistä puuttumista kiusaamiseen.

- Tunne- ja kaveritaitojen harjoittelu
- Ryhmäyttäminen
- Koulunuorisotyö
- Sky-hankkeen mukainen kouluyhteisöön sitouttava toiminta

Vastuu: Kuntien LAPE-ryhmät

Toimenpide C) Vahvistamme lasten ja nuorten sosiaalisen median turvataitoja.

- Media- ja turvataitokasvatukseen liittyvät materiaalit käytössä varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa
- Tietoa ja materiaalia jaettu vanhemmille
- Some-turva -sovellus

Vastuu: Kuntien LAPE-ryhmät

Näin teimme v. 2022

2/3

Tavoite - Tieto, palvelut ja tuen mahdollisuudet ovat lasten, nuorten ja perheiden sekä eri toimijoiden tiedossa ja saatavilla.

Toimenpide A) Varmistamme kohtaamispaikkojen, vertaisryhmien, kerhojen ja harrastetoiminnan kattavuuden ja näkyvyyden.

Toiminnan mainostaminen eri alustoilla, esimerkiksi Wilma, verkkosivut, some, esitteet

Vastuu: Perhekeskusverkosto

Toimenpide B) Viemme lasten, nuorten ja perheiden parissa toimivien tietoon väkivaltaisuuden tunnusmerkit sekä tuen piiriin saattamisen keinot.

Viestintä koulutuksista ja ilmiöstä

Vastuu: LAPE-yhteistyöryhmä

Toimenpide C) Tunnistamme kotiin vietävän tuen tarpeen ja ohjaus tuen piiriin on tiedossa ja selkeä.

Verkostomaisen perhekeskuksen palveluita koottu yhteen eri tavoin esimerkiksi perhekeskusmanuaalin tai palvelukartan avulla ja näin tuodaan eri toimijoille ja perheille tietoa palveluista

Vastuu: Perhekeskusverkosto / kuntien LAPE-ryhmät

Näin teimme v. 2022

3/3

Tavoite - Lapset ja nuoret on asetettu etusijalle koronakriisin jälkihoidossa.

Toimenpide A) Kohdennamme toimintaa erityisesti heikommassa asemassa oleviin lapsiin, nuoriin ja perheisiin.

- Tapahtumien järjestäminen, johon kaikilla mahdollisuus osallistua
- Harrastamisen Suomen -malli laajasti alueella käytössä,
- Ukrainan pakolaisten tukeminen (ryhmätoiminta, tarvikekeräys, asuttaminen)

Vastuu: Perhekeskusverkosto

Toimenpide B) Varmistamme, että lasten ja nuorten arjessa on riittävästi läsnäolevia aikuisia.

- Koulunuorisotyö vakiinnuttanut paikkaansa osana koulun arkea
- Aktiivinen nuorisotyö tavoittanut nuoria koronavuosia enemmän, toimintamuotoina mm. etsivä nuorisotyö, talotyö, jalkautuvat työmuodot
- Sektorirajat ylittävä yhteistyö matalalla kynnyksellä

Vastuu: Perhekeskusverkosto /
(Nuorisopalvelut / Kolmas sektori)

Toimenpide C) Toteutamme yksilöllisiä palvelupolkuja tuen tarpeessa oleville lapsille ja nuorille.

- Eri teemojen ja tarpeiden ympärillä oleva ryhmätoiminta (esimerkiksi tunne- ja vuorovaikutustaidot, maahanmuuttajat)
- systeemisyyttä

Vastuu: Perhekeskusverkosto

TERVEELLISET ELINTAVAT

"Jokaisella lapsella, nuorella ja perheellä on keinoja, taitoja ja tietoa tehdä terveellisiä ja kestäviä valintoja arjessaan."

Näin teimme v. 2022

1/3

Tavoite - Lasten ja nuorten huume- ja alkoholin käyttö alueella vähenevät ja alueella kannustetaan päihteettömyyteen.

Toimenpide A) Tarjoamme tietoa päihteistä oikealla tavalla ja ikätasoisesti.

- Vanhemmille ja nuorille tarjottu tietoa mm. vanhempainilloissa, verkkosivuilla ja oppitunneilla
- En jaksa –videot ja Onks tää normaali -chat

Vastuu: Perhekeskusverkosto

Toimenpide B) Tiedostamme ehkäisevän ja matalan kynnyksen tuen tarpeen ja otamme käyttöön selkeät ja jaetut ohjauskäytännöt.

- Ohjautumista mietitty vahvassa SiSoTe-yhteistyössä
- Päijät-Hämeen ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön verkosto (PETE)

Vastuu: LAPE-yhteistyöryhmä

Toimenpide C) Jaamme ja jalkautamme päihteiden käyttöön puutumiseen yhteiset mallit kouluihin ja oppilaitoksiin (koko henkilökunta).

Yhtenäisen päihteiden käyttöön puuttumisen mallin työstäminen aloitettu

Vastuu: Alueellinen opiskelu- ja nuoruuspalveluyhteistyöryhmä (OOOT)

Näin teimme v. 2022

2/3

Tavoite - Nuorilla on näköaloja tulevaisuuteen, joka kannustaa pitämään huolta omista asioistaan.

Toimenpide A) Tarjoamme tukea ja apua elämänmuutoksissa.

- Ryhmätoiminta ja yksilöohjaus elämänmuutostilanteissa
- Lahdessa perustettu yli 16-vuotiaiden hyvinvointityön yhdyspintatoimijoiden työryhmä

Vastuu: Perhekeskusverkosto / Kolmas sektori / Nuorisopalvelut

Toimenpide B) Mahdollistamme nuorille itselleen tärkeitä ja merkityksellisiä asioita ja tekemistä.

- Nuorten mielipiteitä kuultu toiminnan suunnitteluvaiheessa ja otettu mukaan toiminnan toteutukseen
- Toiveita kuullaan esimerkiksi lapsiparlamenttien ja nuorisovaltuustojen kautta
- Nuorten kerho-, harraste- ja leiritoimintaa järjestetty monipuolisesti toiveiden perusteella

Vastuu: Perhekeskusverkosto / Nuorisopalvelut / Kolmas sektori / Kunnat

Toimenpide C) Tarjoamme nuorille tukea ja mahdollisuuksia kesätöihin.

- Kuntien, järjestöjen ja hyvinvointikuntayhtymän kesätyöpaikat
- Kesätyöllistämisen tuki (esim. kesätyösetelit)

Vastuu: Hyvinvointialue / Kunnat

Näin teimme v. 2022

3/3

Tavoite - Vahvistamme lasten ja nuorten tasapainoisen ja myönteisen ruoka- ja kehosuhteen rakentumista ja syömisen taitoa.

Toimenpide A) Tuemme lapsiperheiden säännöllistä ruokarytmiä sekä terveyttä edistäviä ja kestäviä ruokavalintoja.

- Kouluissa suurimmassa osassa päivittäinen kasvisvaihtoehdo lounaalla
- Heinolassa energiajuoma-agentit
- Neuvokas perhe –ohjausmenetelmä käytössä neuvolassa
- Ruokailurytmi suun terveydenhuollon terveystarkastuksessa
- Sapere-ruokakasvatusmenetelmä käytössä

Vastuu: Perhekeskusverkosto (neuvola, kouluterveydenhoitajat)

Toimenpide B) Hyödynnämme varhaiskasvatuksen ja koulun ruokailun ja ruokakasvatuksen systemaattisessa arvioinnissa ja kehittämisessä nykytila.fi-verkkotyökalua.

- Viisi kuntaa kymmenestä käyttää verkkotyökalua systemaattisesti varhaiskasvatuksen ruokakasvatuksen kehittämisessä
- Vuonna 2022 arviointi tehtiin kahdeksassa kunnassa yhteensä 15 kertaa

Vastuu: Maakunnalliset ruokakasvatusverkostot / (varhaiskasvatus ja koulut)

Toimenpide C) Varmistamme lapsiperheille ruuan saatavuuden ja yhteisölliset ruokailumahdollisuudet.

- Ruokajakelut
- Yhteisölliset ruokailut, esimerkiksi ryhmätoimintojen yhteydessä
- Heikommassa asemassa olevien yhteisölliset ruokailumahdollisuudet
- Varhaiskasvatuksen kasvatushenkilöstö ruokailee 90 %:sti yhdessä lasten kanssa syöden esimerkkinä samaa ruokaa lasten kanssa.

Vastuu: Syödään yhdessä -verkosto / Kuntien LAPE-ryhmät

LÄPILEIKKAAVAT TOIMINTA- PERIAATTEET

KUMPPANUUS

perustuu luottamukseen ja toisen kunnioittamiseen. Se mahdollistaa yhteistyön, avoimen viestinnän sekä yhdessä oppimisen kulttuurin.

YHDENVERTAISUUS

kaiken toiminnan lähtökohdaksi. Kaikille lapsille ja nuorille turvataan tasarvoiset elämisen ja kasvamisen mahdollisuudet.

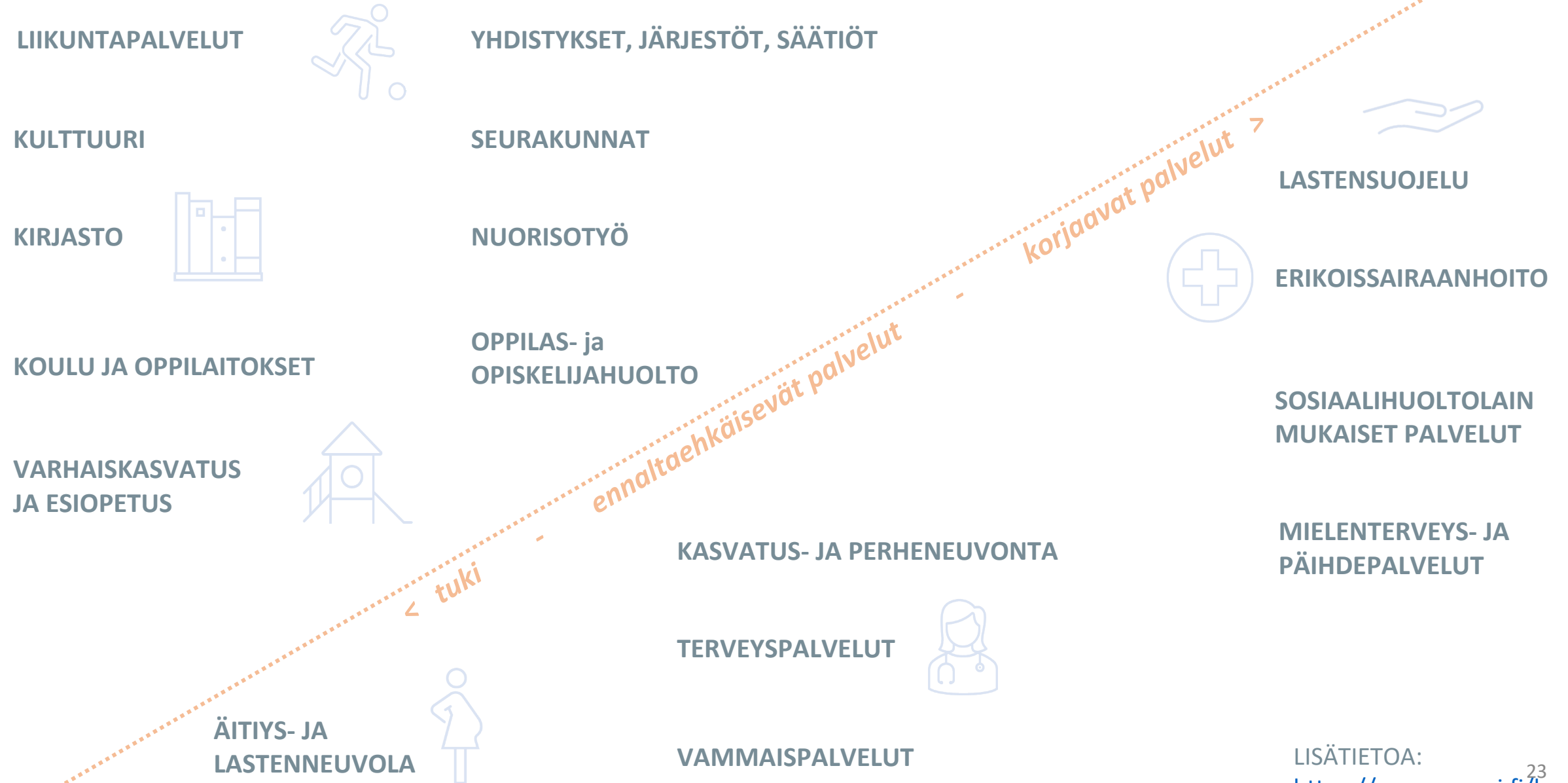
OIKEA-AIKAISUUS

tähtää ennen kaikkea ongelmien ehkäisemiseen ja entistä varhaisempaan tukeen.

Päämääränämme on **LAPSEN OIKEUKSIIN JA TIETOOON PERUSTUVA TOIMINTAKULTTUURI.**

Palveluita lapsiperheille

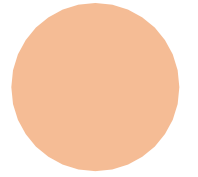

LISÄTIETOA:

<https://www.suomi.fi/kansalaiselle>

KATSO MYÖS NÄMÄ

Hyödyllisiä linkkejä

- [YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus](#)
- [Suomen kansallinen lapsistrategia](#)
- [Väkivallaton lapsuus: toimenpidesuunnitelma lapsiin kohdistuvan väkivallan ehkäisystä 2020-2025](#)
- [Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030: Toimeenpanosuunnitelma - Valtioneuvosto](#)
- [Lasten ja nuorten hyvinvointi koronakriisin jälkihoidossa - Valtioneuvosto](#)
- [Eroon lapsiperheköyhyydestä](#)

